

Abstrakt

Stálost objektu je kognitivní schopnost, která umožňuje uvědomovat si existenci objektu, který není bezprostředně přístupný našim smyslům. Tato schopnost je nezbytnou podmínkou pro úspěšné zvládnutí složitějších kognitivních operací. Stálost objektu se kvalitativně mění v průběhu vývoje dítěte a ani u různých druhů zvířat není vyvinuta na stejné úrovni. Cílem práce je prokázat úroveň této schopnosti u naivních jedinců druhu makak rhesus (*Macaca mulatta*), neboť o míře rozvoje schopnosti stálosti objektu u makaků se dosud diskutuje. Výsledky ukazují, že naivní jedinci druhu makak rhesus nemají schopnost stálosti objektu rozvinutou na nejvyšší úrovni (a nevyužívají tzv. reprezentační strategii pro řešení úloh), další výsledky našeho týmu naznačují, že zkušenější jedinci však nejvyššího stádia jsou schopni za určitých okolností dosáhnout.

Ukazujeme, že metodiku použitou pro testování stálosti objektu, je možné v modifikované formě použít i pro testování jiných kognitivních schopností. V této práci představujeme testování preference makaků vůči neznámým nepotravním stimulům. Různé druhy zvířat se vůči novým objektům mohou projevat velmi variabilně. Jejich reakce se velmi často liší v závislosti na tom, zda se jedná o potravní či nepotravní stimul, významné rozdíly jsou způsobeny ekologií a etologií druhů. Rozdílné reakce můžeme v závislosti na věku, pohlaví a osobnosti často sledovat i mezi jedinci stejného druhu. V naší studii jsme se rozhodli využít metodiku odlišnou od té, která bývá pro zjišťování reakcí vůči novým objektům běžně využívána. Pozorovali jsme určitou tendenci k neofobnímu chování. Také jsme zaznamenali rozdíly v chování u jednotlivých opic a určitou preferenci pro jednotlivé objekty.

Klíčová slova: primáti, makak rhesus, kognitivní funkce, stálost objektu, preference nových objektů, neofobie, neofilie